

О Б Щ И Н А Ш У М Е Н

9700 гр. Шумен, бул. "Славянски" № 17, тел./факс: 054/800400,

e-mail: mavor@shumen.bg, <http://www.shumen.bg>

ISO 9001:2008 ISO 14001:2004 OHSAS 18001:2007

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ШУМЕН
ГР. ШУМЕН

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

От: Любомир Христов, Кмет на Община Шумен

ОТНОСНО: Отчет за изпълнение на Програма за управление на отпадъците и Програма за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух и достигане на установените норми на ФПЧ₁₀, за 2017 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН БЕДЖЕВ,

Представяме на Вашето внимание отчет за изпълнение на Програма за управление на отпадъците и Програма за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух и достигане на установените норми на ФПЧ₁₀, за 2017 г.

I. Програма за управление на отпадъците 2015-2020 г.

Програмата за управление на отпадъците на Община Шумен 2015 – 2020 г. (ПУО) е разработена на основание чл. 79 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Програмата е изготвена в съответствие със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите за утвърждаване на „Методически указания за разработване на общински и методически указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците за периода 2015-2020 г.“

ПУО включва в обхвата си отпадъците, които подлежат на управление съгласно ЗУО и чието управление е от компетенциите на общинските власти:

- битови отпадъци;
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- производствени отпадъци – утайки от ГПСОВ;
- опасни отпадъци от домакинствата.

Програмата обхваща всички задължения на местната администрация за управление на дейностите по третиране на отпадъците, произтичащи от Закона за управление на отпадъците. В нея се включват мерки за предотвратяване образуването на отпадъците; мерки за управление на събирането, транспортирането, третирането (оползотворяване и обезвреждане) на различните потоци отпадъци, образувани от жизнената дейност на гражданите, както и от административни, търговски, промишлени и други източници.

В съответствие с новата политика за управление отпадъците и въведената йерархия, настоящата програма определя рамката за поэтапно достигане на следните цели, съответстващи на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. (НПУО):

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им.
- Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.
- Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

За изпълнението на целите са разработени следните подпрограми, а те се осъществяват чрез плановете за действие и набелязаните мерки към тях:

- подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци;
- подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;
- подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците;
- подпрограма за прилагане на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- подпрограма за изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- подпрограма за отпадъците от утайки от ГПСОВ;
- подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци;
- подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

Предотвратяване образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на отпадъци означава планирането на извършваните дейности да е такова, че да не се образуват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като състав при депонирането, изгарянето, рециклирането или други дейности за третиране.

В тази посока организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки провеждат общоградски инициативи и информационни кампании с учасници за предотвратяване на образуването на битови отпадъци, чрез стимулиране на повторната употреба и извършването на разделно събиране на отпадъци при източника на образуване.

В изпълнение на „Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло“, Община Шумен има сключени договори с организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки - „Екопак България“ АД за северната част на град Шумен в 84 точки по три броя цветни контейнери и с „Булекопак ” АД за южната част на град Шумен и 15 села в 144 точки по два броя цветни контейнери. През 2017 г. „Булекопак“ АД извърши подмяна на съдовете за разделно събиране на отпадъци в гр. Шумен. Новата система се състои от по един жълт контейнер тип „Иглу“ и един зелен контейнер тип „Иглу“ във всяка точка за разделно събиране на отпадъци. Жълтите контейнери са предназначени за събиране на отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаси и метали, а зелените – за събиране на стъклени отпадъци от опаковки. Разположените съдове в селата останаха без промяна – с по три цветни контейнера тип „Бобър“. През 2017 г., съгласно тези договори се извърши разделно събиране на отпадъци от опаковки от пластмаса, хартия, метал и стъкло и последващото им предаване за рециклиране.

Разделно събраните количества отпадъци за 2017 г. са както следва:

- „Екопак България“ АД - общо количество разделно събрани отпадъци – 75.700 тона
  - количество рециклируеми отпадъци - 57.855 тона
  - количество депонирани отпадъци – 17.845 тона

„Булекопак“ АД - общо количество разделно събрани отпадъци – 260.330 тона; налични на площадката към 31.12.2016 г. – 1.831 тона.

- количество рециклируеми отпадъци - 58.741 тона
- количество депонирани отпадъци – 203.420 тона

Подобна подмяна извърши и „Екопак България“ АД през 2016 г., като подмени всички контейнери, които е разположила, с контейнери тип „Иглу“, с което осигури събирането на незамърсен отпадък, годен за рециклиране.

За събиране на смесените битови отпадъци, през 2017 г. на територията на гр. Шумен бяха разположени 1299 броя контейнери тип „Бобър“ и 39 броя контейнери с обем 4 м³.

При идентифицирана необходимост, системата за събиране на смесени битови отпадъци и системите за разделно събиране на рециклируеми отпадъци се допълваха с нов брой контейнери. Като съществен проблем се отчита отношението на гражданите към разположените цветни контейнери (щети през 2017 г. са нанесени върху 9 контейнера – най-често опожарени или със счупен корпус), както и нежеланието на гражданите да намаляват обема на отпадъците от опаковки, за да могат да ги изхвърлят в предназначените контейнери, а да не ги оставят до тях.

През 2017 г. продължи изпълнението на дейностите по договор № ЗОП 33-06/19.02.2015 г. сключен между „Евро импекс“ ООД гр. София и общините Шумен, Велики Преслав, Каспичан, Нови пазар, Смядово за „Предоставяне на услуги на общините Шумен, Нови пазар, Велики Преслав, Каспичан и Смядово по предварително третиране (сортиране) на смесени битови отпадъци“. С реализацията на услугата по договора се допринася за постигане на целите за общините, определени в чл. 31 от ЗУО за рециклиране най-малко на 40% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, пластмаси, метал и стъкло до 01.01.2018 г.

Със същата цел, на интернет-сайта на общината е публикуван регистър на фирмите, които имат разрешение за събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло, за да бъдат информирани гражданите, където регламентирано да предават своите отпадъци.

Разделното събиране на отпадъците в цветните контейнери, сепарирането на смесения битов отпадък и приемането на рециклируеми отпадъци от физически и юридически лица от фирми притежаващи документ по чл. 35 от *Закона за управление на отпадъците* са средства за постигане на законово определените цели за рециклиране на отпадъците.

В изпълнение на мерките за разделно събиране и постигане на целите за намаляване на депонираните количества биоразградими отпадъци в т.ч. за биоотпадъците се извършва разделно събиране на отпадъците от „зелената система“. От Общинското предприятие „Паркове и обредна дейност“ са закупени два броя мобилни дробилки, чрез които по-едрите растителни отпадъци се раздробяват и от тях се получава дървен чипс, които се използва за декоративни цели в обществени паркове и градини. Активно се търсят и възможности и се водят преговори с предприятия, които да ги вложат в производствен процес на оползотворяване.

За постигане на целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 от *Закона за управление на отпадъците*, за ограничаване на количеството депонирани биоразградими отпадъци, Регионалното сдружение на общините за управление на отпадъците от област Шумен е взело решение за кандидатстване с проектно предложение за изграждане на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци по „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“ чрез възможностите за финансиране по ОП „Околна среда“ 2014 г.- 2020 г. Подадено е проектно предложение за кандидатстване по Процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: №BG16M1OP002-2.006 „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“ по приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“, което подлежи на оценка от Управляващия орган на ОП „Околна среда“.

Организирането на събирането, опозотворяването и обезвреждането на строителните отпадъци на територията на общината се ръководи от *Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклируеми строителни материали*, както и от мерките в подпрограмата за прилагане на изискванията за строителни отпадъци. През 2017 г. генерираните строителни отпадъци с инертен характер от територията на община Шумен се приемаха от „Голдън фийлд“ ООД гр. Шумен, в кариера

„Златна нива” с цел изпълнение на проект за рекултивация. През годината са приети общо 1 000.260 тона отпадъци. Изкопаните земни маси се транспортираха до Регионалното депо за неопасни отпадъци в кв. Дивдядово, където се използват за запръстяване на депонираните в клетките отпадъци. През 2017 г. са заявени и издадени 17 броя удостоверения за транспортиране на строителни отпадъци и 20 броя удостоверения за транспортиране на земни маси.

Съгласно чл. 11 от *Закона за управление на отпадъците*, Общината има задължение да одобрява планове за управление на строителните отпадъци, чието изготвяне се възлага на правоспособни проектантите от възложителите на строителни и монтажни работи. Чрез разработването на тези планове и последващото отчитане на изпълнението им се гарантира управление на дейностите с образуваните строителни отпадъци – законосъобразното им предаване на лица притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО за извършване на дейности с отпадъци и постигането на целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци в количество не по-малко от 55 на сто от общото тегло на отпадъците, в срок до 01.01.2018 г. През отчетния период са одобрени 80 планове за управление на строителни отпадъци.

От 08.12.2017 г. е в сила нова *Наредба за управление на строителните отпадъци* и за влагане на рециклируеми строителни материали. Наредбата допълва случаите, за които не се изисква изготвянето на План за управление на строителните отпадъци (ПУСО).

По отношение на масово разпространените отпадъци за отчетния период, общината организира съвместни кампании с организациите по оползотворяване „Грийнтех България“ АД гр. София, „Рекобат“ АД гр. София и „Гумирек“ АД гр. София. Двукратно през годината бяха събирани отпадъци от електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, излезли от употреба гуми.

През 2017 г. от територията на Община Шумен са събрани:

- 3 863 кг отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- 464.350 кг негодни за употреба батерии и акумулатори;
- 120 090 кг излезли от употреба гуми.

При констатирано наличие на едрогабаритни отпадъци образувани от домакинствата, ОП „Чистота“ предприема действия за събирането им.

За организиране на система за събиране и съхраняване на излезлите от употреба МПС, Община Шумен има сключен договор с „Метарекс“ ООД. Гражданите могат да предават на площадката на „Метарекс“ ООД своите излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС). През 2017 г. са образувани 68 процедури по принудително премахване на ИУМПС, които не са били доброволно премахнати от общински терени, като 13 от тях са транспортирани до център за разкомплектоване след издадени и влезли в сила заповеди на кмета на Община Шумен.

За събиране на опасните отпадъци от бита е сключен договор за участие на Община Шумен в пилотен проект, финансиран от швейцарското правителство, с участието на ПУДООС. По обявената от ПУДООС обществена поръчка е избран изпълнител за инженеринг - проектиране и строителство и е сключен договор с Консорциум „Холдинг – ПСП – Пътно строителство“ ДЗЗД, гр. София. Изготвени са работните проекти за изграждането на пилотния общински център с предназначение „Площадка за събиране и съхранение на опасни битови отпадъци“.

Управлението на отпадъците от утайки от ГПСОВ и разработването на програма за тяхното управление е ангажимент на оператора на ГПСОВ, съгласно прието изменение в Закона за водите.

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и националното законодателство. Основна част от усилията на местно ниво за подобряване управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на рисковете при депониране на отпадъците, което може да се постигне чрез ползване на депо, отговарящо на екологичните нормативни изисквания, които минимизират рисковете за околната среда, а също и чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличаване дела на рециклираните и оползотворени отпадъци. Това са и целите на подпрограмата за предотвратяване и намаляване риска от депонирани отпадъци. В резултат на въведеното сепариране на смесения битов отпадък и разделното събиране и предаване на отпадъците към 01.01.2017 г., за Община Шумен е изчислена степен на рециклиране на отпадъците 35 %.

Основен принос за екологосъобразното обезвреждане на отпадъците има Регионалното депо за неопасни отпадъци гр. Шумен. Изградено е в съответствие с нормативните изисквания и за дейностите, които се извършват в него е издадено комплексно разрешително със задължителни условия за спазване по отношение на въвеждането и прилагането на система за управление на околната среда, използването на ресурси и енергия, емисии в атмосферата, емисии на отпадъчни води, управление на отпадъците, опазване на почвите и подземните води, действия при аварии. При приемането на отпадъците се упражнява системен входящ контрол за установяване на съответствието на приеманите отпадъци с разрешените.

През изминалата 2017 г. от територията на общината са депонирани 20 507 тона битови отпадъци, които са приблизително същото количество както депонираното през 2016 г – 19 851 тона

Поради проявен интерес от инвеститори за изграждане на завод за изгаряне на отпадъци и очакване на крайно решение, предвиденото изготвяне на Проект за рекултивация на Регионално депо за неопасни отпадъци гр. Шумен не беше осъществено.

Генераторите на производствени неопасни отпадъци (17 фирми), със състав сходен с битовите отпадъци имаха възможност да ги предават за депониране на Регионално депо за неопасни отпадъци гр. Шумен след получаване на положително становище от РИОСВ-Шумен и сключване на договор с Общинско предприятие „Чистота“. По този начин се постигна системен контрол на постъпващите в депото отпадъци и се проведе политика за ограничаване количеството депонирани отпадъци от лицата, които ги образуват. Мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, имат съществен принос и за предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

Съгласно чл. 20, ал. 1, т. 1 от *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци*, Община Шумен дължи отчисления при депонирането на отпадъци. С Решение на РИОСВ-Шумен, размерът на отчисленията за тон депониран отпадък на Регионалното депо, през 2017 г. е намален от 40 лв/тон на 23.50 лв/тон въз основа на постигнатия процент за рециклиране 28.19 % за 2015 г. чрез осигуреното съоръжение за предварително третиране (сепариране) на отпадъците и осигурена система за разделно събиране на отпадъците. За 2017 г. Община Шумен е превела 494 520 лева в набирателната сметка към РИОСВ Шумен.

През 2017 г. Община Шумен получи разрешение от РИОСВ-Шумен да ползва средства от отчисленията по чл. 64 в размер на:

- 384 340 лева – за закупуване на контейнери за разделно събрани отпадъци; Средствата са възстановени в набирателната сметка към РИОСВ-Шумен поради прекратяване на обществената поръчка;

- 1 386 480 лева – за закупуване на специализирана техника за нуждите на общинската система за управление на отпадъците (три специални автомобили за сметосъбиране и сметоизвозване - вариопреси; самосвал – за нуждите на депото; водоноска – за противопожарни нужди на депото, комбинирана с лифт система и цистерна за миене и поливане; челен товарач – за нуждите на депото).

При извършване на контролна дейност от служители на „Бюджетна дейност „Чистота“ през 2017 г. са установени 68 броя нарушения по *Наредба 1 за поддържане и опазване на обществения ред на територията на Община Шумен* и *Наредба за управление на отпадъците на Община Шумен*, за замърсяване, изхвърляне на отпадъци и неспазване на установените екологични изисквания. От тях, 17 броя са нарушенията по *Наредба за управление на отпадъците на Община Шумен*. За изгаряне на отпадъци са наложени 4 глоби и имуществени санкции, за изхвърляне на строителни отпадъци са наложени 13 броя глоби и имуществени санкции и за нерегламентирано изхвърляне на твърди битови отпадъци са наложени 16 броя глоби и имуществени санкции. От посочените общо 33 броя глоби и имуществени санкции са събрани 6 450 лева.

През 2017 г., при установяване наличие на нерегламентирани сметища в община Шумен, почистването им беше възлагано на общинските предприятия „Чистота“, „Строителство и благоустройство“ и „Паркове и обредна дейност“. Почиствани бяха от отпадъци локални нерегламентирани сметища в гр. Шумен, нерегламентирани сметища по селата и речни корита, като

акцент беше поставен върху почистването на големите нерегламентирани сметища по селата (с. Новосел, с. Средня, с. Ивански и др.). ОП „Строителство и благоустройство“ извърши почистване от отпадъци на 243 дка нерегламентирани сметища и на 34 дка речни корита. ОП „Паркове и обредна дейност“ извърши почистване на отпадъци от площ 394 дка. ОП „Чистота“ са извършили почистване на 6 тона отпадъци от нерегламентирани сметища. За почистването са изразходвани са общо 107 950 лв от трите общински предприятия.

Информирането и участието на обществеността е основен компонент от всяка програма за управление на отпадъците. От особена важност е да се повишава разбирането сред населението и бизнеса за приоритетния ред на това как да се справяме с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълните разходи за своите действия. За целта една от стратегическите цели в настоящата Програма за управление на отпадъците на Община Шумен 2015-2020 г. е „Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците“.

Подпрограма за информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците е насочена към постигане на тази стратегическа цел. Бяха организирани информационни кампании сред населението за разделно събиране на масово разпространени и опасни отпадъци (излезли от употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба МПС), предхождащи кампаниите за събиране на отпадъците. Независимо от тях, организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, със съдействието на Общината проведеха кампании сред учащите с цел популяризиране на практиките за разделно събиране. Специално внимание се обърна на създаването на устойчиви нагласи и поведение относно отпадъците.

С цел информиране на населението на общината за предстоящи кампании за събиране на отпадъци, на сайта на Община Шумен се публикува актуална информация за датите, местата и вида на отпадъците, които ще се събират.

През 2017 г. Община Шумен работи съвместно с двете организации по оползотворяване за провеждане на информационни кампании. „Булекопак“ АД проведе следните информационни дейности:

1. Компютърна игра и смарт приложение „РАЗДЕЛКО“

Модернизиран е подхода към най-младите, с цел да ангажира по подходящ начин вниманието им към опазването на околната среда и разделното събиране – разработена е игра „Разделко“ за персонални компютри и смарт устройства. В нея по нагледен начин, е представено разделното събиране на най-масово използваните отпадъци от опаковки, като е използван доказано най-ефикасния обучителен метод – игровизация, чрез която потребителите могат да добият навици за използване на цветните контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Играта е развлекателна и представя красиви места от България, включително от гр. Шумен.

2. Рубрика „За децата“ в уебсайта на Булекопак АД

Рубриката на сайта на организацията - www.bulesorack.com, се поддържа и актуализира текущо. Представена е интересна информация за разделното събиране и рециклирането на отпадъците от опаковки. На сайта на организацията се съдържа и рубрика „Любопитни факти“, в която се представят интересни факти в областта на опазването на околната среда, разделното събиране и рециклирането.

3. Участие в кампанията „Да изчистим България“

През 2017 г. „Булекопак“ АД активно участва в кампанията „Да изчистим България“ иницирана от БТВ. На Община Шумен бяха предоставени 400 чувала за събиране на отпадъците през 2017 год. и 200 брошури за популяризиране на разделното събиране на отпадъците от опаковки.

В резултат на тази кампания бяха от територията на Община Шумен бяха събрани и предадени в регионалното депо 12.660 т битови отпадъци.

4. Присъствие в уеб пространството

През изминалата 2017 година комуникационният фокус на „Булекопак“ АД беше съсредоточен към социалните мрежи. Оптимизирана беше страницата във Facebook, чрез която се осъществява активна комуникация с аудиторията на „Булекопак“ АД. Социалните мрежи са предпочитано средство

за комуникация от учениците и чрез тях много лесно се поддържа постоянна активна връзка с децата, които вече са посетени на място в учебните заведения.

5. Подмяна на контейнери

При подмяната на контейнерите тип „Бобър“ с контейнери тип „Иглу“ през 2017 год., „Булекопак“ АД разпространи информационни брошури с указания за предназначението на новия тип контейнери и принципите на разделното събиране на отпадъци от опаковки. Бяха обхванати всички жилищни сгради в района, в който организацията има изградена система за разделно събиране на отпадъците.

„Екопак България“ АД проведе следните информационни дейности:

1. *Участие в кампанията „Да изчистим България“* - през 2017 г. за шеста поредна година на 16 септември, „Екопак България“ АД активно участва в кампанията „Да изчистим България“ инициентирана от БТВ. Община Шумен получи безвъзмездно материали за почистване - 1500 чувала, 750 чифта ръкавици и 600 информационно-образователни брошури за разделното събиране на отпадъци от опаковки.

2. *Кампания „Зелена линия“* - Радио FM+ и Екопак България обединиха сили в името на по-чист, по-зелен и красив град в кампанията „Зелена линия“. В рамките на 5 седмици, в социалната инициатива, бяха търсени идеите на хората за подобряване на градската среда. Кампанията бе с национален мащаб и постъпиха идеи от различни градове в страната.

3. *Кампания „Има смисъл“* - Съгласно ежегодните проучвания които компанията организира, интернет е на второ място (53%) в списъка на очакваните източници на информация. На практика, младежите откриват основно информация в интернет (55%). Предвид голямата роля на дигиталните медии и социални мрежи, Екопак продължава активно да публикува информация в тях: младежи са създали серия от забавни видеа за разделното събиране и са ги популяризирали в социалните си мрежи.

4. *Зелен Великден и Зелена Коледа* – на Община Шумен бяха изпратени великденски и коледни книжки с идеи – как да си направим празнична украса от отпадъци. Книжките бяха раздадени като помагала при екологичното обучение в детските градини.

5. За сградата на Община Шумен бяха предоставени 3 броя метални контейнери с три отделения за разделно събиране на генерираните отпадъци от опаковки.

6. *Кампания под надслов „Заедно за природата!“* се проведе съвместно с Карлсберг България, чието послание бе, че бирените опаковки се рециклират. Инициативата е с цел намаляване на екологичния отпечатък върху природата и е част от политиката на компанията за устойчиво развитие и корпоративна социална отговорност.

II. Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух на община Шумен

На територията на 29 общини е установено превишаване на пределно допустимите норми на замърсители в атмосферния въздух, сред които е и Община Шумен.

В съответствие с изискванията на чл. 27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, Община Шумен има приета Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух, с период на действие 2011-2014 г.

В средата на 2016 г. Министерство на околната среда и водите обяви процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16M1OP002-5.002 „Разработване/Актуализация на общинските програми за качеството на атмосферния въздух“ по Оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.“

Допустими по процедурата са следните дейности:

• Дейности за подготовка на проекта: изготвяне на проектно предложение; подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки за избор на изпълнител и др.

• Дейности по провеждане на процедура по екологична оценка и/или оценка на съвместимост по реда на Глава VI от ЗООС и/или по чл. 31 от ЗБР, Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми и Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, при необходимост.

• Дейности, свързани с разработване/актуализиране на общинските програми за КАВ в съответствие с изискванията на Раздел I от Приложение №15 на Наредба №12/15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух и изискванията на Инструкция за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми

Процедурата за безвъзмездна финансова помощ се осъществява с финансовата подкрепа на Европейския съюз чрез Кохезионния фонд.

През м. Януари 2017 г. Община Шумен кандидатства по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна помощ № BG16M10P022-5.002 „Разработване/Актуализация на общинските програми за качеството на атмосферния въздух“ по оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.”

В началото на м. Юни проектното предложение беше одобрено, в резултат на което беше подписан договор с управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г.

Обща стойност на БФП по проект „Изготвянето на Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за качество на атмосферния въздух и планиране на адекватни към местните условия мерки за подобряване качеството му на територията на община Шумен” е **97 456** лв., в т.ч.:

КФ - 85% или 82 837 лв.

Национално съфинансиране 15% или 14 618 лв.

Период на изпълнение на проекта **07.06.2017 г. – 07.05. 2019 г.**

До приемането на новата програма, Община Шумен ще продължи да изпълнява дългосрочните мерки, заложи в предходната програма. Това наложи Общинския съвет – Шумен да удължи срока на действие на програмата с решение № 381 по протокол №16 от 26.01.2017 г. и с решение № 619 по протокол №27 от 21.12.2017 г.

За показателите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в гр. Шумен, Общината разчита на данните, които получава от АИС „Шумен“. Тя е част от Националната система за мониторинг и съгласно класификацията се отнася като пункт за мониторинг - градски фонов пункт, с обхват 100 м - 2 км. Данните, които се получават, са за концентрациите на ФПЧ10, серен диоксид, азотен диоксид и озон при непрекъснат 24-ри часов режим на работа. Едновременно с това се дават данни за средночасови (СЧ), среднодневни (СД) и годишни периоди (Г).

Въз основа на всички средноденонощни регистрирани концентрации се формира средномесечна и средногодишна концентрация.

Данни за превишенията на допустимите норми

Период:	2015	2016	2017
Станция: ШУМЕН			
Показател: Фини прахови частици < 10µm (PM10)			
Мерна единица: ug/m3			
Брой валидни СЧ данни:	8687	8676	8640
% регистрирани СЧ данни:	1,0	1,0	1,0
Максимална СМ концентрация:	63,00	85,37	68,78
ПС за СДН:	50,00	50,00	50,00
Брой превишения на ПС за СДН:	66	57	47

Средномесечна концентрация

Година	Яну	Фев	Мар	Апр	Май	Юни	Юли	Авг	Сеп	Окт	Ное	Дек	СГ
2015	63,00	44,45	41,79	25,86	25,02	23,69	28,73	31,55	27,23	31,11	46,71	61,92	37,59
2016	85,37	41,76	34,16	29,80	20,15	23,15	28,29	22,60	28,17	30,29	40,95	49,61	36,36
2017	61,20	68,78	33,17	21,55	21,59	21,53	22,59	26,10	24,74	29,03	38,49	41,47	34,16

В района на гр. Шумен се наблюдава повишение на стойностите на СДН за фини прахови частици (ФПЧ10) през зимните месеци – отоплителния сезон. Основната причина е, че много домакинства и сгради се отопляват на твърдо гориво – дърва, въглища. От значение са и метеорологичните условия – скорост и посока на вятъра, температура на въздуха, атмосферно налягане и др..

През 2017 г. средногодишната концентрация на ФПЧ10 е 34,16 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, т.е. под СГН, при средногодишната норма (СГН) на ФПЧ10 - 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Наблюдава се тенденция на намаляване на стойностите през последните три години.

За високата запрашеност допринасят и строително-ремонтните дейности – саниране на сгради, прокопаване на подземни комуникации – газопроводи, ел. захранване, водопроводни отклонения; ремонт и рехабилитация на улици и пр. За увеличаване концентрацията на фини прахови частици в атмосферния въздух спомага и растящият брой на автомобилите, движещи се в града. Това изисква обстоен преглед, анализ и регулиране на движението в гр. Шумен, особено в пиковите часове.

В програмата са заложили осем цели и съответните мерки за тяхното постигане.

По точка 1. Поддържане чистотата – намаляване на общите емисии ФПЧ10 с 2 mg / m3

При поддържане на уличната мрежа през зимния сезон, преимуществено се използват луга и химични заместители, вместо пясък. Пясък се използва при много ниски температури за обезопасяване на пешеходни участъци и в някои стръмни улици след разрешение от общинската администрация.

Съгласно сключените договори за поддържане на местата за обществено ползване, се извършвано почистване на основните пътни артерии от прах, включително и измиването им - след края на зимния сезон (месец април) и съобразно климатико – метеорологичните условия. В края на отчетната година за нуждите на ОП „Чистота“ бе доставен специализиран автомобил за миене и поливане.

Поетапно в годините ръчното метене е ограничено до поддържане на тротоарите и пешеходните зони, а почистването на уличните платна на гр. Шумен е заменено със специализирана техника, гарантираща отстраняването на праха от настилките без разпращаване.

Двукратно през годината бяха събирани отпадъци от електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, излезли от употреба гуми, едрогабаритни отпадъци. Гражданите все още нямат изградени навици и продължават да изхвърлят отпадъци извън периодите на кампании и на нерегламентирани места, което води до замърсяване на междублоковите пространства. Не се включват активно в кампаниите за почистване на кварталите, въпреки предоставените безвъзмездно от общината средства – чували и ръкавици.

От значение за нивото на ФПЧ10 е състоянието на площните източници - зелени площи, спортни и детски площадки. През отчетния период бяха реализирани следните проекти:

Община Шумен - озеленяване и подобряване на градска среда	Основен ремонт на част от източния тротоар и зелени площи на ул. "Преслав"	Собствени бюджетни средства	4812 лв.	в строеж, преходен за 2018 г.
Община Шумен - озеленяване и подобряване на градска среда	Ремонт на тротоарни настилки, озеленяване, саниране на декоративни цветарници и фонтан на площадно пространство пред Съдебна палата- Шумен	целев трансфер от ДБ	3600 лв.	изготвяне на проект
Община Шумен - озеленяване и подобряване на градска среда	Благоустрояване и рехабилитация на част от техническата инфраструктура на гр. Шумен	ОП "РР"	2228468 лв.	завършен етап, преходен за 2018

Облагодените площи през 2017 г. са 18 дка, които включват оформяне на зелени площи около спортни и детски площадки, големи търговски обекти, входно-изходните пътни артерии на града.

По точка 2. Битовото отопление – намаляване на емисиите ФПЧ10 с поне 1 мг/м3

По данни на „АРЕС ГАЗ“ ЕАД изградената газопреносна мрежа е както следва:

Година	Дължина в метри
2014	2396
2015	3243
2016	3200
2017	3436

Наблюдава се трайна тенденция в увеличаване броя на домакинствата, преминаващи на отопление чрез природен газ.

По точка 3. Транспорт - намаляване на общите емисии ФПЧ10 с 1 мг/м3

Изпълнява се дейност по рехабилитация, включително цялостно преасфалтиране на част от уличната мрежа. Там където е приложимо, се използва битумна паста, ограничаваща формирането на емисии от линейни и площни източници. През 2017 г. е извършено машинно изкърпване с фрезование и локални кръпки на 31 383,47 квадратни метра пътни настилки в гр. Шумен, кв. Дивдядово и населените места от община Шумен.

В отчетната година е запазен броят (десет) на училищните автобуси на Община Шумен, предоставени от МОН, в експлоатация за превоз на деца и ученици е тяхната екологична категория. Годишният пробег на училищните автобуси на Община Шумен за 2017 г. е 24 074,6 километра.

Община Шумен има сключен договор с „Шумен –Пътнически автотранспорт“ ЕООД за обслужване на маршрутите от градския транспорт. Годишният пробег на автобусите е 1 357 506 километра.

По точка 4. Намаляване на имисиите ФПЧ10 с 0.5 mg/m3 от общински и търговски обекти - Продължава извършване на дейности по замяна на отоплението с течни горива /газъл/ и преминаване към газово отопление в общинските сгради – община, детски градини и ясли, училища. В община Шумен се подобряват енергийните характеристики при ремонт на общински сгради - чрез подмяна на дограмата на административната сграда на общината, саниране на училища, детски градини и ясли.

През 2017 г. със средства по ФМЕИП бе изпълнена газификация на сгради и преустройство на помещения за котелни на ДГ "Дружба" и ДГ "Братя Грим", ДГ "Космонавт"- филиал „Звездица“, ДГ "Пролетна дъга", ДЯ "Тракийче", кв. Тракия на обща стойност **540 753 лева**. Със собствени финансови средства бе газифицирана спортна зала "ЮНАК"- гр. Шумен – **58 764 лв.**

Клиенти, преминали на газ

Година	Битови	Обществено административни и търговски	Промислени
2013	79	9	1
2014	68	6	4
2015	116	11	5
2016	160	9	1
2017	314	17	3

Точка 5. Строителни дейности – намаляване на имисиите ФПЧ10 с 1 mg/m3 се отнася до превенция и прилагане на системен контрол. Служители от общината извършват контрол на строителни фирми при постъпил сигнал за непочистване на гумите на камионите, обслужващи строителни обекти и транспортиращи СО и земни маси. Изисква се задължително покриване на товарните автомобили, возещи пръст, пясък и други насипни материали. Издават се удостоверения, в които се указва маршрута за транспортиране на отпадъците и земните маси. Не се допуска преминаване на строителна и транспортна техника през централни градски части и други зони с ограничен режим на преминаване.

Записват се задължителни изисквания, всички дейности да бъдат водени така, че да отговарят на изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Шумен, одобрен План за управление на строителни отпадъци и да не са в противоречие със Закона за опазване на околната среда. Да не се допуска замърсяване на уличните платна при транспортирането на строителните отпадъци и земните маси.

Показател по години	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Брой издадени удостоверения	59	29	35	37

Точка 6. Нерегламентирани дейности – намаляване на общите имисии ФПЧ10 с 1 mg/m3 – Община Шумен контролира и налага адекватни санкции за нерегламентирани дейности, водещи до замърсяване с прахови частици, като горене на гуми; изхвърляне на строителни и други отпадъци, на места извън определените за това; паркиране на коли и други МПС в зелените площи.

Установените нарушения за замърсяване, изхвърляне на отпадъци и неспазване на установените екологични изисквания са 68 броя.

Наложени глоби и имуществени санкции

година	количество	изгаряне на отпадъци	изхвърляне на строителни отпадъци	неизпълнени предписания за извозване на СО	нерегламентирано изхвърляне на ТБО	паркиране в зелени площи	ОБЩО
2013	брой	5	13	9	11	125	163
	лева	600	1950	1250	1200	12750	17750
2014	брой	1	15	6	9	91	122
	лева	150	2300	1100	1050	11050	15650
2015	брой	1	4	18	7	53	83
	лева	100	850	2300	750	2200	6200
2016	брой	0	8	6	10	102	126
	лева	0	1900	850	1350	11850	15950
2017	брой	4	13	0	16	31	64
	лева	1200	3200	0	2050	1650	8100

Точка 7. Управление на качеството на атмосферния въздух и управление на енергийната ефективност – Община Шумен има изготвени редица програми, в които са залегнали мерки, допринасящи за постигане на целите за намаляване общите емисии на ФПЧ10.

Наименование на документа	Приет (година)	Период на действие (от-до)	Статус на изпълнение на мерките по плановете и програмите
1.Общински план за развитие	2014	2014-2020	изпълняват се
2.Интегриран план за градско възстановяване и развитие	2013	2014-2020	изпълняват се
3.Инвестиционна програма на община Шумен	2016	2016-2021	изпълняват се
4.Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за фини прахови частици (ФПЧ ₁₀) в атмосферния въздух на територията на Община Шумен	2011	2011-2014	с решение на общински съвет е удължен срокът на прилагане на мерките
5.Програма за управление на отпадъците на община Шумен	2015	2015-2020	изпълняват се

През 2016 г. стартира изпълнението на проекти по НПЕЕМФЖС за саниране на многофамилни жилищни сгради, като Община Шумен е гарант по изпълнението.

През 2017 г. са завършени 11 сгради, за 9 броя има сключени договори и са на различен етап на изпълнение, за 7 броя се провеждат процедури по избор на изпълнител на СМР и строителен надзор.

Точка 8. Взаимодействие с гражданското общество –

През отчетната година на територията на общината бяха реализирани проекти по Национална кампания "За чиста околна среда"-2017 г. Тема:"ОБИЧАМ ПРИРОДАТА И АЗ УЧАСТВАМ", финансирани от ПУДООС на обща стойност 145 405 лв. Участие с доброволен труд взеха възпитаници и родители от 3 училища и 5 детски градини и 1 детска ясла. Успешно са изпълнени проектите в 10 кметства.

Реализацията на проекти и кампании по почистването и поддържането на жизненото пространство в добро състояние, в които се включва широко участие на жителите на населените места, допринася за екологичното възпитание на населението.

След приемане на новата общинска програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух 2018-2022 г., е необходимо да се популяризират мерките за подобряване качеството на атмосферния въздух, като се засили работата с екологични движения, медиите, училищните клубове по екология и др.

С уважение,

ЛЮБОМИР ХРИСТОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ШУМЕН

Съгласувал:
инж. Боян Тодоров
Зам. кмет „СЕ“

Съгласувал:
инж. В. Йорданова
Директор на Дирекция „УТ“

Изготвили:
инж. Живка Атанасова
гл. експерт „Екология“

д-р Наталия Господинова
ст. експерт „Контрол по ЗУО“